

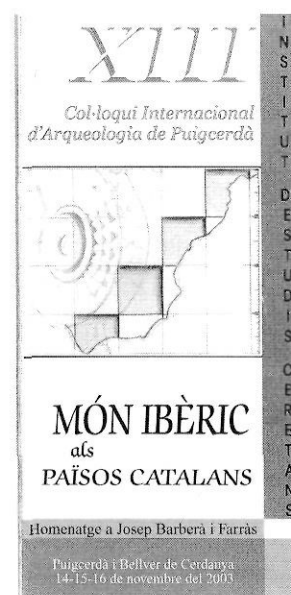
L'últim col·loqui d'arqueologia a Puigcerdà

S'ha celebrat una edició més del XIII Col·loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà. La trobada, dedicada a l'estudi del món ibèric als Països Catalans, va aglutinar un bon nombre d'arqueòlegs i arqueòlogues de nombroses institucions acadèmiques i científiques de l'Estat espanyol i l'Estat francès. Durant el col·loqui es va rendir també un homenatge a Josep Barberà i Farràs.

Enmig d'un ambient electoral, el XIII Col·loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà ha tingut lloc durant els dies 14 i 15

de novembre del 2003. La continuïtat de la trobada en el temps, amb tretze edicions a l'esquena i trenta anys d'història, és un valor remarca-

ble al nostre país i ha de ser motiu d'orgull per a l'Institut d'Estudis Cere-tans. D'aquesta manera, aquest encontre es confirma encara més com un referent dins de l'arqueologia catalana. Com ha anat sent habitual, la trobada ha estat dedicada a una temàtica específica. Enguany, l'estudi d'aquelles societats que tradicionalment s'han qualificat com a ibèriques n'ha estat l'eix vertebrador. Una diferència amb col·loquis precedents ha estat

el marc geogràfic, aquesta vegada la totalitat dels Països Catalans, que contrasta amb l'èmfasi més o menys explícit cap a l'eix pirinenc d'una bona part de les trobades precedents. La manca de recerca arqueològica en el vessant sud dels Pirineus és un dèficit que s'arrossega des de fa dècades i especialment notori a Catalunya.

El col·loqui ha estat un bon termòmetre sobre l'estat actual de la recerca sobre les societats del primer mil·lenni abans de la nostra era al nord-est de la Península Ibèrica i al sud-est de França. En la primera sessió s'ha abordat l'anàlisi de la transició de l'anomenada edat del bronze final a la primera edat del ferro, tant des del punt de vista dels canvis en determinades pautes culturals com, especialment, dels processos de transformació econòmics i socials cap a societats internament desiguals i inserides en les dinàmiques colonials que s'establiren pro-

Els estudis en lila

Qui va ser Maria Gràcia Bassa? El 1976, en un dels estudis capdavanters del moviment modernista a Girona, Maria Dolors Fulcarà va rescatar-ne el seu nom, al costat també de les escasses autores que van col·laborar en la premsa literària de l'època, com Mercè Padrós o Sara Llorens, amb qui es trobaren a les revistes *Vida* (1902-3) o *Armonia* (1906-7). Al mateix estudi, s'hi esmenta Maria Gràcia Bassa com a premiada en els Jocs Florals del 1903, sorprenent pel fet de constar-hi com a autora i no com a reina de la festa literària. El recent *Atlas literari de les terres de Girona* ha convertit una mera silueta en un retrat a contrallum. Gràcies al responsable del capítol dedicat al Baix Empordà, Xavier Cortadellas, que la situa breument en la tradició verdagueriana, n'esmenta un fragment de poema i el nom d'un parell de llibres, *Esplais en la llunyania* i *Branca florida*. Bassa era de Llofriu, va participar en la vida literària de Palafrugell, i fou filla d'un altre personatge que també desperta curiositat, Irene Roca, col·laboradora del diccionari Alcover-Moll i autora d'un dietari.

Ha estat un fil gairebé estirat a l'atzar. En una primera etapa, la revisió del cànon i recuperació d'autores oblidades ha estat i és una de les constants en els estudis de gènere aplicats a la història de l'art. Així han reaparegut oblots inexcusables de la historiografia tradicional, com Artemisia Gentileschi en el cas de la pintura, Elisabeth Jacquet de la Guerre en la música o, per posar un cas més proper, Isabel de Villena en la literatura. El de Maria Gràcia Bassa és un dels casos per revisar, destacable si més no pel context en el qual maldà per expressar-se, un context reaci encara a l'escriptura femenina. Però en la seva evolució posterior, un dels mèrits principals de la historiografia feminista en el camp de les arts, més que no pas la construcció d'un panteó paral·lel al dels homes il·lustres, consisteix en la revisió dels criteris amb què aquest panteó ha estat construït. Més que no pas deplorar la migrada llista de dones artistes, posar de manifest, en els casos comptats d'autores que hi reeixiren, les forces socials que van interactuar en elles, potenciant o més sovint dificultant la seva producció. Més que no pas la sola constatació, evident, d'una tradició minoritzada, la construcció de significants que aquesta situació va produir en les creacions femenines. És així com, superant el mer victimisme, evidenciant ideologies que hi ha rere les categoritzacions, o com certes obres traspuen certs contextos, els estudis en lila han anat fent-se merescudament un lloc.

Josep Pujol i Coll

gressivament a la mediterrània occidental (fenicis, etruscs, púnics, grecs i romans). Aquestes problemàtiques, juntament amb la comprensió de la dissolució de les estructures indígenes durant els primers segles de la romanització, s'han anat reiterant en les sessions successives, tant a les d'exposició de l'estat de la qüestió per als diferents territoris com en les centrades en l'estudi de l'economia, el comerç i la cultura material, el territori i l'hàbitat o el món funerari. A grans trets, el col·loqui ha mostrat l'important avenç del coneixement empíric de les restes arqueològiques de les poblacions denominades ibèriques, amb la seva diversitat temporal i geogràfica i els elements

més o menys reiterats en totes. Aquest avenç s'ha centrat, fonamentalment, en l'increment de jaciments excavats i, sobretot, en l'augment de dades referents a l'economia d'aquestes poblacions (producció agrícola, manufactura ceràmica, intercanvis, etc.). D'altra banda, ha estat també una bona ocasió per analitzar l'impacte que tingué el comerç i el món colonial sobre les societats indígenes d'aquest tram de la Mediterrània occidental, entenent que les poblacions ibèriques són, en gran mesura, un producte d'aquesta nova realitat que es configurarà gradualment a partir de l'any 800 abans de la nostra era.

Ermengol Gassiot Ballbè

Zona deprimida (o almenys de deprimits)

Una promotora de segones residències vol construir una urbanització davant mateix del veïnat medieval de Pedrinyà. La plataforma Salvem Pedrinyà va començar la lluita per impedir aquesta agressió paisatgística el dia de sant Andreu, a la festa major de Pedrinyà.

Els qui ens oposem al projecte de construir una urbanització davant mateix de les quatre cases de pagès i la petita església del segle XI de Pedrinyà hem recollit

unes 300 signatures de suport de persones vinculades al municipi de la Pera. Ara fa poc vàrem rebre de la promotora una carta en la qual s'afirma que som «un

L'església romànica de Pedrinyà, al municipi de la Pera.

petit grup de gent no informada» que vol «entorpir el desenvolupament econòmic d'una zona deprimida».

El fet és que, amb tan sols uns 430 empadronats, el municipi és pràcticament autosuficient: tenim escola pública, consultori mèdic, parròquia, gasolinera, oficina de correus, una botiga excel·lent, el millor forn de la comarca, tres restaurants, dues cases rurals, un local polivalent, camp de futbol, pista de tennis, el Museu Gala-Dalí, perruqueria, taller mecànic, dues empreses constructores, vivers, granges de vaques, porcs i aviram, i fàbriques de fruits secs, tripes, totxos, bombetes, plaques de guix i portes i finestres.

A la Pera no tenim res en contra del de-

senvolupament econòmic, sempre que no impliqui la destrucció d'allò que considerem el més valuós que tenim: o sigui, la integració harmoniosa d'una petita població força variada en un entorn bellíssim, tranquil i delicat. De fet, no compartim la visió d'aquelles promotores immobiliàries per a les quals el món és un seguit de solars en potència, com més «macos», millor.

El que realment amenaça de convertir el municipi de la Pera en una zona deprimida (o almenys de deprimits) és la idea de *carregar-se* un dels racons més màgics de l'Empordà perquè una promotora faci una picossada.

Carles Gifre